

د پښتو حروف تہجی د زده کړې د پارہ

منظومہ

د پښتو قاعدہ

لیکوال

مولانا احمد علی مردانی

ناشر

اسلامی ادبی ٹولنه

0312-9818511

Ketabton.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلٰی النَّبِیِّ الْاَمِّیِّ
دَ ، ا ، ، بیان

الف نیغ ه ردم ولاړ دے
ورتته گوره سَم ولاړ دے
ننه وی م لاسست دغه الف
ننه وی ن سست دغه الف
په صورت نیغه چوک دے
یوه کرنه په صفحه دے
نیغه کرنه تیل ولاړه
حق چي ستاوی هغه غواړه
سَم ولاړ پیمن او قلم دے
ورسره په شکلم دے
دا صورت تیل د الف وی
حقیقت تیل د الف وی
کته امرود دے کته اناردے
شورودې سره هرباردے

..... مثالونہ .....

لـ الف نـ جـ و ر ا نـ ا ر دے
 طـ با ق تـ و ر دے مـ ز یـ د ا ر دے
 ر ن گ ئ ی س و ر ل ک کـ ہ د و ی ن ی
 م ی ن نـ شـ ئ ی گـ و ر ہ د ا ن ی د ا ر دے
 جـ و ر الف نـ ہ تـ ک ی ا م دے
 خـ و ی ن د ہ ر بـ ن ی ا د م دے
 ر ن گ ئ ی ز ی ر ، ہ ل و ک ی غ ت دے
 پـ ہ ط ب ی ع ت س ر ہ گ ر م دے
 سـ ر ک ن ی ی د ا ن گ و ر ، ا چ س ا ر
 شـ و ر و ک ن ی ی دے د ا ن ک کـ ا ر
 د ا ل ل ہ س ر ہ پ ہ س ر ک ن ی ی
 الف ت ل ا و س ی ہ ر د ر ک ن ی ی
 ا ب تـ د ا ک ن ی ی د ا سـ ل ا م
 سـ ر ک ن ی ی الف د ا ن عـ ا م
 پـ ہ ا م ر و د ک ن ی ی دے اول
 اول تہ ک ی د ا ص ل
 سـ ر ک ن ی ی د ا گ ی الف

ســـــر کښـــــې د ا بـــــې الف
 د ا کـــــوړ تـــــکـــــې پـــــه ســـــر کښـــــې
 الف بـــــکـــــاری لـــــراو بـــــر کښـــــې
 د او بښ تـــــکـــــې ا بـــــې ا بـــــې
 ورســـــره الف د نـــــې ا کښـــــې
 .....

د ، ب ، ، بیان

پـــــه صـــــورت کښـــــې ، ب ، ، کښـــــې ده
 ذرېـــــعه بـــــه د ســـــور لـــــې ده
 یـــــو نـــــقـــــطـــــه د دې نـــــه لاندې
 ، ب ، ، نـــــقـــــطـــــه نـــــه لـــــری بـــــاندې
 ورتـــــه گـــــوره ، ب ، ، ده مـــــلاستـــــه
 یـــــا د مـــــه د هـــــر نـــــا راســـــتـــــه
 ..... مثالونه .....

ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــازار ده
 ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــیمـــــار ده
 بـــــس ، بـــــاچـــــا ، بـــــکـــــت ، بـــــرگـــــر

ب ل ل ر ي ه ر ي و پ و پ ه س ر ر
 س ر ك ن ب ي ب د ب ل ل ك ، ب ن ن گ ل ي د ه
 س ر ر ك ن ب ي ب د ب س ت ر ي د ه
 ب ب ا ج ه ك ن ب ي د ه ب ج ل ي ك ن ب ي
 ب پ ه س ر ك ن ب ي د ه ب ي ن ن ل ي ك ن ب ي
 ب پ ه س ر ك ن ب ي د ب ن ن گ ل ل د ه
 ب پ ه س ر ك ن ب ي د ب ل ل د ه
 ب ي ن ن ك د ا ب د ه ب ر ي ن ا ن ي ك ن ب ي
 س ر ك ن ب ي ب د ه ب ا د ش ا ه ي ك ن ب ي
 د ب س ت ي پ ه س ر ك ن ب ي ب د ه
 ب ر ي ن ا ن ي ك ن ب ي د م ز ي د ه
 ب ي ن ه ب ر ش د ج ه ا ن ج و ر د ه
 د و ي خ ت و ل ه ح ي و ا ن ج و ر د ه
 پ ل ا س ت ك ن ه ه م ه ر خ و ا ت ه
 د ا پ ه ه ر ي و م ك ا ن ج و ر د ه
 ب ي ن ه ب ط ح ي د ج ه ا ن د ي
 د ا خ و ش ح ا ل ه پ ه م ي د ا ن د ي
 د ا پ ه ز م ك ه پ ه ا و ي و ك ن ب ي

دا اوسسی زمونہ پر کوٹھو کنبی

.....

د ” پ “ بیان

پ د لانہ دی تہ ککی دری وی

نور بہ شگل ئی د بی وی

..... مثالونہ .....

پیاز، پیسنسل د پالک سر کنبی

پ راٹھی پیہ لراو بر کنبی

ابتدا کنبی پ پارتہی کنبی

ابتدا کنبی پ پیہ الہی کنبی

پہالنگ پ سرہ دے پان

پ سرہ دے پہا کستان

پارک، پاپر، پالش د پ نہ

خان خبر ساتہ لہ دی نہ

پی سرہ جوہ پیہ الہی دہ

گرمہ، یخہ پیہ کنبی چہ دہ

کلہ کلہ ورتہ گورم

دَ کَ کَ کَ دَ کَ کَ کَ چَ چَ لَ لَ لَ پَ پَ پَ دَ
 جَ وَ وَ پَ پَ کَ کَ دَ تَ تَ کَ کَ پَ پَ پَ نَ نَ
 دَ اَ اَ وَ وَ اَ اَ حَ حَ حَ لَ لَ لَ دَ دَ دَ نَ نَ
 پَ پَ پَ بَ بَ جَ جَ لَ لَ بَ بَ اَ اَ نَ نَ دَ دَ کَ کَ اَ اَ رَ رَ دَ دَ
 خَ خَ اَ اَ لَ لَ لَ نَ نَ دَ دَ دَ لَ لَ لَ فَ فَ اَ aَ اَ اَ دَ دَ نَ نَ
 .....

دَ ” ت “، بیان

ت جَ وَ وَ پَ پَ پَ رَ Rَ ہَ ہَ مَ مَ دَ دَ بَ Bَ پَ پَ نَ Nَ
 اَ aَ وَ وَ تَ Tَ کَ کَ کَ لَ Lَ رَ Rَ کَ کَ Rَ Rَ دَ Dَ Nَ Nَ
 پَ Pَ اَ aَ سَ Sَ پَ Pَ ہَ Hَ تَ Tَ کَ Kَ نَ Nَ پَ Pَ تَ Tَ کَ Kَ کَ کَ کَ دَ Dَ وَ Wَ
 ہَ Hَ رَ Rَ یَ Yَ وَ Wَ تَ Tَ پَ Pَ ہَ Hَ دَ Dَ خَ Xَ اَ aَ اَ اَ سَ Sَ تَ Tَ ہَ Hَ وَ Wَ
 وَ Wَ رَ Rَ سَ Sَ ہَ Hَ رَ Rَ تَ Tَ بَ Bَ ہَ Hَ ہَ Hَ رَ Rَ جَ Jَ وَ Wَ پَ Pَ رَ Rَ
 مَ Mَ لَ Lَ اَ aَ Sَ Sَ تَ Tَ ہَ Hَ دَ Dَ اَ aَ لَ Lَ یَ Yَ کَ Kَ کَ لَ Lَ لَ لَ کَ Kَ یَ Yَ
 .....

مثالونہ .....

ت تَ حَ حَ فَ Fَ ہَ Hَ کَ Kَ نَ Nَ پَ Pَ دَ Dَ پَ Pَ ہَ Hَ سَ Sَ رَ Rَ کَ Kَ نَ Nَ
 ت تَ وَ Wَ بَ Bَ ہَ Hَ کَ Kَ نَ Nَ پَ Pَ دَ Dَ پَ Pَ ہَ Hَ Sَ Sَ Rَ Rَ کَ Kَ نَ Nَ
 پَ Pَ ہَ Hَ تَ Tَ اَ aَ رَ Rَ یَ Yَ خَ Xَ کَ Kَ نَ Nَ پَ Pَ تَ Tَ اَ aَ وَ Wَ

مـــــــد ا م دا حـــــــص ه د تـــــــل ده
 د تـــــــر کـــــــي پـــــــه ا ب تـــــــدا کـــــــي
 ت بـــــــه و و بـــــــن پـــــــه د نـــــــا کـــــــي
 ت س بـــــــي ح ســـــــره پـــــــه آ غـــــــاز کـــــــي
 ل ي ک لـــــــر ي پـــــــه خ پـــــــل ا نـــــــد ا ز کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت پـــــــه تـــــــر ا نـــــــه کـــــــي
 ت ي ل ، ســـــــره تـــــــک ي تـــــــال ه کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت ده تـــــــل ا و ت کـــــــي
 ده ا خـــــــر کـــــــي ا خـــــــر ت کـــــــي
 تـــــــي نـــــــه ت بـــــــر د ج هـــــــان د مـــــــه
 ض ر و ر ت د هـــــــر ا نـــــــســـــــان د مـــــــه
 دا ا خـــــــن گ ل کـــــــي پـــــــک ا ر ي پـــــــر ي
 ق ي م تـــــــي د غـــــــه ســـــــا مـــــــان د مـــــــه
 تـــــــي نـــــــه ت لـــــــه ت و ل د پـــــــاره
 د هـــــــر چـــــــا د ه مـــــــد د گـــــــاره
 پـــــــه د کـــــــان کـــــــي د ا نـــــــســـــــان و ي
 نـــــــه د ه نـــــــه د ا ب يـــــــک ا ر ه

.....

دُ ” ت “ بیان

تِ لـــــــت نـــــــه شـــــــے جـــــورولـــــــے
 کـــــــئـــــــت تـــــــه لـــــــر شـــــــے شـــــــان کـــــــرولـــــــے
 چـــــــي کـــــــنـــــــد ت تـــــــه پـــــــه مـــــــلا شـــــــي
 تِ بـــــــســـــــه جـــــورہ دُ دُنـــــــيـــــــا شـــــــي
 پـــــــه صـــــــور ت کـــــــنـــــــي ســـــــمـــــــه تـــــــي دہ
 دالـــــــي کـــــــلـــــــي تـــــــا چـــــــي تـــــــي دہ
 پـــــــه کـــــــنـــــــي ، والـــــــي بـــــــدلـــــــه
 راروانـــــــه لـــــــه لـــــــه ازلـــــــه
 ..... مثالونہ .....
 تـــــــيـــــــنـــــــک او تـــــــپ هـــــــم پـــــــه تـــــــر يـــــــک تـــــــر کـــــــنـــــــي
 تِ اول دہ پـــــــه تـــــــيـــــــنـــــــک کـــــــر کـــــــنـــــــي
 تِ پـــــــه ســـــــر کـــــــنـــــــي هـــــــم دُ تـــــــال دہ
 تـــــــات ، تـــــــک ت کـــــــنـــــــي دا هـــــــر حـــــــال دہ
 تـــــــس ت پـــــــه تـــــــي وى ، پـــــــه تـــــــو کـــــــر ي کـــــــنـــــــي
 تِ دہ ســـــــر کـــــــنـــــــي پـــــــه تـــــــر الـــــــي کـــــــنـــــــي
 تِ پـــــــه ســـــــر کـــــــنـــــــي دُ تـــــــا فـــــــي دہ
 پـــــــه تـــــــر يـــــــفـــــــک کـــــــنـــــــي پـــــــه خـــــــپـــــــل ثـــــــائـــــــي دہ

تہی سہرہ تہو پوی د سہرہ
 پہ سہر کپے ہر بشاردہ
 دگرمہی نہہ حفاظت دے
 حفاظت لہہ یخ اثار دہ
 تہی سہرہ سور تہماتہردے
 دستیاب پہ لہراو بپردے
 دا خوراک زموونہ د تہو لو
 پہ دوکمان کنہی پروت بہردے

.....

د ، ث ، بیان

ث دپاسا سہ تہکی دری وی
 خنگ چہ تہکی دری د پی وی
 فرق دا دے دغہ پہ پاس وی
 لاندی پ کنہی پہ اس پاس وی

..... مثالونہ .....

د ثانی پہ سہر کنہی ث دہ
 خالی کی کلہ د فائدی دہ؟

سر کنبی ٹی دہ مدام ٹننا کنبی
دہ سالٹ سر ابتداء کنبی
ٹویو بیو دہ ٹمی ننبی دہ
اول دلتی دہ ٹپی رتبی دہ
د وارٹ تکی اخی کنبی
د حارٹ تکی اخی کنبی
پیو دہ ٹاقب کنبی ٹ اول دہ
دہ ٹواب پیو دہ سر کنبی تیل دہ
ٹقی اقب ت لہ ٹ شور دے
دای بیو ان دپی اادیو دے
ٹ ثبوت سرہ پیو دہ سر کنبی
ہمیشہ بیکاری ہردر کنبی
ٹی نہ تکی جیو پٹمردے
ط اقبوردے ، ط اقبوردے
منی پیو دہ کی دی لہ دہ نہ
دا صحت لہ دہ بشردے

.....

.....

د پښخو تیکو خاندان

د پښخو تیکو ودا کور دے
 یو ئی شکل پیسه هر لور دے
 پیسه صورت کښی تپول یوشان دی
 پیسه نقطه و بیل پیسه جهان دی
 دغه پیسه او پیسه او تپی ده
 تپی سره پیسه خوا کښی ئی ده

.....

د "ج" بیان

جیم تپه گوره پیاس سپور می ده
 پیاس لک پی ئی ده نری ده
 پیاس صورت ئی سم دل لور دے
 دغه جیم دکلی کی کور دے
 مینخ کښی تکی یو نقطه وی
 د هر جیم دغه حصه وی
 تپش یو خال ئی پیسه بدن وی
 ورسره بنسکلی ئی تن وی

..... مثالونه .....

جنوري هم په جادوپه جادو کښي
 جيم شامل دے په جارو کښي
 جوړ لسه جيم نه تکه کي جيج دے
 په اخر کښي جيم د جيج دے
 سر کښي جيم د جام او جمال دے
 جيم په سر کښي د جلال دے
 جگ د جون، جواب په سر کښي
 د تکه کي جناب په سر کښي
 جيم په سر کښي د جهاد دے
 دا آغ از دے دا بُنياد دے
 د جوس جيم نه ابتدا وی
 سر کښي د جولائی وی
 د جفایا په سر کښي جيم دے
 د جزاء په سر کښي جيم دے
 د جوسر، جامن په سر کښي
 جيم مدام وی په هر در کښي
 سر کښي جيم دے د جننت

جیـم دے سـر کښـي دَ جـدَت
 سـر کښـي جیـم دے دَ جـا پـان
 جیـم دے سـر کښـي دَ جـا نـان
 سـر کښـي جیـم دے پـه جـذـبـه کښـي
 پـه جـنـون کښـي ، جـزـیرـه کښـي
 جیـم سـر رـه تـکـي جـهـاز دے
 الـو تـو نـکـي لـکـه بـاز دے
 ذـرـعـه دَ تـلـو راتـلـو دہ
 دِـر اُـچـت ددۀ آواز دے
 دَ جـهـنـدِ دے جیـم پـه سـر کښـي
 بـرـه بـرـه وِ هـر دـر کښـي
 زـمـونـر دوه رنـگـه جـهـنـدِ دہ
 دا بـه خـنـگ وِ سـتـانـظـر کښـي

.....

دَ ” غ “ بیان

پـه پښتـو کښـي تـکـي جیـم دے
 پـه صـورت سـر تـهـول جیـم دے

وجود ختہ لری پیہ میننخ کنہی
 نقطہ نہ لری پیہ میننخ کنہی
 ہم مزہ برہ ٹہی پیہ تن وی
 دغ غیم دہ روطن وی
 دجیم، غیم یو خانان دے
 دہریو جُدام کسان دے
 دہریو جُدا آواز دے
 میننخ، اُخر دے کتہ آغاز دے
 غیم دزی آوازیو وشان دے
 خوبیل بیل ٹہی خانان دے
 ..... مثالونہ .....

ختہ کنہی کنہی غیم دے پیہ اول کنہی
 دام دہ وی دی محل کنہی
 غیم پیہ سر کنہی دہ کنگل دے
 ختن اورور لہ کور خپل دے
 ونہی دی ری دی بی شمیہ
 علامت ٹہی دغ غیم تل دے
 غیم دہ خوان پیہ ابتدا کنہی

دالوستی شیی پسه دُنیا کښی
دَ خزان پسه شان تیریری
څوانی نه بښکاری بابا کښی

.....

دَ ” چ “ بیان

مینځ کښی درې تہکی دَ چ وی
څیم کښی بره تہکی درې وی
نور صورت ئی تہول دَ جیم دے
نہ دا چ ده، نہ دا څیم دے
تل ئی مینځ کښی درې نقطی وی
جیم نہ بیل مدام پسه دے وی

..... مثالونه .....
.....

دَ چمپار پسه سر کښی چ ده
دَ چنار پسه سر کښی چ ده
سر کښی چ مدام دَ چال وی
ستا کټه دے تہکی تہ خیال وی
چ سره آغل از دَ چیم دے

ورسره تپکي حسيپن دے
د چچالاک پپه ايتدا کښي
چ د چچالاک پپه ايتدا کښي
د چچاکليپت د چچار شورو کښي
چ راخي پپه دي موقعو کښي
خچ کښي چ پپه اختتام ده
کچ او پچ کښي پپه تمام ده
د چچرگ سر کښي چچي مدام وي
خوښ مدام د خاص او عام وي
دا سحر وائسي بانگونه
نوره شپه دده آرام وي
چچي چتري سره پپه سر کښي
نپه ښکار يږي دا پپه نمر کښي
هرکله چچي بازاران راشي
راښکاره شي لراو بمر کښي

.....

.....

د ” ش “ بیان

خیم کبھی بھرہ تہ کی دری وی
 خنگ چھی مینخ کبھی دری دچ وی
 نور صورت ئھی تہول دجیم دے
 پیہ نامھی سہرہ دا خیم دے
 ..... مثالونہ .....

خیم خپلھی سہرہ پیہ سر کبھی
 دادے تل وی ستان نظر کبھی
 حفاظت پیہ دی د خپو وی
 پکار پری ہر سفر کبھی
 خیم خادر سہرہ پیہ سر دے
 پت پیہ دی سہرہ بشردے
 دہر چھا پیر پکار پری
 زنانہ دہ او کٹہ نردے
 .....

.....

دَ ” ح “ بیان

سَم د جیم پیہ ششان دا حی ده
دا صفا ده بی نقط بی ده
..... مثالونه .....
حوض ، حمام جوړ دے لسه ح نه
شان خبر ساته لسه دي نه
سر کښی ح تل د حاجی ده
ابتدا د ح ل وائی ده
ح سره جوړ حکومت دے
ح سره حق ، حقیقت دے
ح سره حسن ، حسین دے
ح اول ده پیہ حلقه کښی
په حکم ، تکی حصه کښی
د حسن ده ابتدا کښی
د حسین ده پیہ وینا کښی
حی شورو کښی د ح ل ووی
خوشبه د زمنا او ستاوی

حلـوائـي سـره دـگان کـنـي
مـدام دلتـه پـه دنيـا وى
.....

د ” خ “ بيان

دا چـي ح پـسـي دا خ ده
بيـله کـله لـه نـقـطـي ده؟
يـو نـقـطـه ئـي پـاس پـه تـن شـته
د خ دا صـورت بـدن شـته
نـوره تـه وـلـه سـم خ ده
تـه الـي د لـي چـي خـنـگ ح ده
مـشـران هـم د ا سـي وائـي
کـشـران هـم د ا سـي وائـي
يـو نـقـطـه د خ پـه سـروى
کـه سـتـا سـر تـه ئـي نـظـروى
..... مثالونه .....

سـر کـنـي خ د خ لـا قـت وى
خ سـر کـنـي د خـي رـيـت وى

دَ خِدام، خِمالی پیہ سر کنبی
 ہمیشہ وی خِ خب سر کنبی
 خِ سرہ جو خِ خانان دے
 خوب، خِمالد سر کنبی دَ خان دے
 سر کنبی خِ مدام دَ خِمال دہ
 پیہ آغ از کنبی خِ دَ خِمال دہ
 ختہ کی پیہ سر کنبی خِ دہ
 دامیوہ بنیہ دَفائیدی دہ
 بدنوننہ غتہ وی دا
 میوہ یوہ تیل پیہ دہ دہ
 خُرمانی سرہ خِ سر کنبی
 دا بے تیل وی ستا نظر کنبی
 مزیدارہ بنیہ میوہ دہ
 پتہ پیہ اورہ خِ ادر کنبی

.....

پیہ ”ح“، ”او“ خِ، کنبی ظاہری فرق
 یونقہ طہی سرہ دوی بیل دی
 یوریشان پیہ ہر محل دی

پاس په خ بهره نقطه وی
د ح پاکه پاس حصه وی

.....

د شپړو تګو خاندان

شپړ دا تګی څنگ په څنگ دی
هم جدا دی په یو رنگ دی
جیم ته گوره پاس سپور می ده
خو په تن ئې پاس لکې ده
چې صورت ئې سَم د لوروی
دا به جیم د کلسی کوروی
مینځ کښې تګې د هر جیم وی
همزه به به په په څیم وی
نور په شکل دوی شان دی
دوی د یو کور خاندان دی
مینځ کښې درې تګی د چې وی
څیم کښې به تګی درې وی
ح او خ دواړه یو شان وی
بس جدا په یو نشان وی

ح خاالی لسه هر نقطه طي نسه
خان خبر ساتسه لسه دي نسه
خ نقطه لسه لري پسه سر
ورته اوکړه لپه نظر
يو نقطه طي سره دوی بيل دي
نور يوشان پسه هر محل دي
پاس پسه خ سره نقطه طه وي
دح پاکسه پاس حصه وي
شپر دا تکي څنگ پسه څنگ دي
هم جدا دي، هم يورنگ دي
پسه نقطه طولسه يوبل بيل دي
محل ونه ئي بدل دي
پسه شکله ونو ته ول يوشان دي
پسه نقطه طو بيل پسه جهان دي
آوازونه ئي بدل دي
څکسه دا حرفونه بيل دي

.....

.....

د ” د “ بيان

تـيـسـتـ وـي تـيـسـت هـغـه هـر حـال
 مـلـا کـلـه لـږه لـږي دا دال
 نـه نـقـطـه ئـي پـه صـورـت شـته
 تـل ئـي دـغـه شـنـا خـت شـته
 ..... مثالونه .....
 دال پـه سـر کـښـي دـادا دـه
 څـنـگ چـي سـر کـښـي دـانا دـه
 دال هـر خـوا تـه پـه دـعا کـښـي
 دال دوات سـره دـئي سـا کـښـي
 مـدـام سـر کـښـي دـدرزـي وـي
 جـوړه دال نـه دوا تـي وـي
 دال پـه دـين کـښـي پـه دـريـسار کـښـي
 داغ کـښـي دال ، مـدـام دـريـسار کـښـي
 دـيگ لـه دال نـه جوړ هـر خـوا تـه
 مـلـا دـداغ دـدليـل دـه مـا تـه
 دال پـه دوسـت کـښـي تـل پـه سـروـي
 درد کـښـي دال پـه لـراو بـروـي

دال دُکــــــــــــــــان کښــــــــــــــــې مــــــــــــــــلا وــــــــــــــــې ږي
 دال دريــــــــــــــــان کښــــــــــــــــې مــــــــــــــــلا وــــــــــــــــې ږي
 دروازہ کښــــــــــــــــې دال اول دے
 ضرورت دَ کــــــــــــــــور مــــــــــــــــحل دے
 المــــــــــــــــارو کښــــــــــــــــې پــــــــــــــــه کــــــــــــــــر کو کښــــــــــــــــې
 بــــــــــــــــس صــــــــــــــــورت ئــــــــــــــــې لږ بــــــــــــــــدل دے
 دال پــــــــــــــــه ســــــــــــــــر کښــــــــــــــــې دَ دوات دے
 بــــــــــــــــند بو تــــــــــــــــل دَ بــــــــــــــــه صــــــــــــــــفات دے
 حــــــــــــــــفاظت دَ ســــــــــــــــيا هــــــــــــــــې کــــــــــــــــړي
 داســــــــــــــــې دلتــــــــــــــــه ددّه ذات دے

.....

دَ ” ډ “ بيان

دال پــــــــــــــــســــــــــــــــے مــــــــــــــــحل دَ دال دے
 پــــــــــــــــه صــــــــــــــــورت ســــــــــــــــره ســــــــــــــــم دال دے
 بــــــــــــــــس کــــــــــــــــنډه لــــــــــــــــري پــــــــــــــــه تــــــــــــــــن دا
 بــــــــــــــــې نــــــــــــــــقــــــــــــــــطــــــــــــــــو دلتــــــــــــــــه بــــــــــــــــدن دا
 دا حــــــــــــــــالت دَ هــــــــــــــــر رــــــــــــــــيو دال وي
 پــــــــــــــــت لــــــــــــــــه چــــــــــــــــان نــــــــــــــــه ددّه حــــــــــــــــال وي

..... مثالونه .....

ډانگ کښي ډال پښه ابتدا کښي
 ډول کښي ډال دے ويندنا کښي
 ډاک کښي ډال مښام پښه سر روی
 ډرم کښي ډال پښه لښراو بروی
 ډال ډيره کښي پښه ډولسي کښي
 ډال دي سر تښه پښه ډگرې کښي
 سر کښي ډال بښه دَ ډال روی
 سر کښي ډال دَ هښر ډاکټر روی
 ډال پښه سر کښي دَ ډولکسي وی
 سر کښي ډال دَ ډگر ډوگسي وی
 ډال پښه سر کښي دَ ډبسي دے
 څيز پښه دي بيچ قيمتي دے
 رنگ پښه رنگ دا پښه جهان دی
 دا اعلا هښم ، داردی دے
 ډول سره دے ډال پښه سر کښي
 غم کښي نښه وی لښراو بر کښي
 پښه بښادو کښي وی مښام دا

رابنک کاره شہی پے نظر کنہی

.....

د، ذ، بیان

دال پسے م ح ل د ذال دے

یو نقطہ لری نور دال دے

یو نقطہ لری د پاسہ

ذال جو پری ستا د لاسہ

ملائہ تہہ ہر ساعت وی

دا د ذال ت ح ق ق ت وی

خال، نقطہ ئی پاس پہ تن دہ

نخہ یو ئی پہ بدن دہ

..... مثالونہ .....

ذخیرہ کنہی ذال پہ سردے

کارا اعلا بنہ د ہن سردے

دا چہی نن خہ ذخیرہ شہی

دا صبرہ تو بنہ شہی

ذال پہ ذکر کنہی اول دے

د س کون دغه عم مل دے
خ ننگ چي ذات او ذر عم دده
ذال سره ذهين ذائقه دده
.....

د ” ر “ بيان

دغه ناسته ک پره ري ده
خالسي داله هر نقطه ي ده
س م دل وور پشان ک پره ده
پاسپ وورم ي ن ري وړه ده
چر هائ ي س م د لار ده
چر هائ ي د ک ل ي بنار ده

..... مثالونه .....

سر کني ي د ر ل ، رس ي ده
ميينغ کني ي ري د الماري ده
رده راز کني ي په رفتار کني ي
راخر کني ي په بازار کني ي
روم سال کني ي په رينم کني ي

سر کښي رې ده پښه رحم کښي
 رنگ کښي رې مښام اول کښي
 په خپل ځاني مخصوص محل کښي
 رې اول ده پښه رکښه کښي
 وي مښام دغې حصې کښي
 پښه سورلي زمونږ د ټولو
 د وړو، لویو، هم څولو
 رې راڅي د ريل شورو کښي
 چرته کينه ئې ډبو کښي
 سَم د غوا پښه شان آواز ئې
 سَم د مار پښه شان انداز ئې

د ” پ “ بيان

چي کښي وږه وږه پښه رې شي
 جوړه هلې سَم پې شي
 دا پښه پښي طرف مښام وي
 هلې رې به د کلام وي
 نور صورت ئې ټولو د رې دے

دا بیــــــــــــــــان چــــــــــــــــې تــــــــــــــــې وــــــــــــــــول دَړې دے

..... مثالونه .....
.....

رې دَړونــــــــــــــــد ســــــــــــــــره روانــــــــــــــــه

مــــــــــــــــلگرتیــــــــــــــــائي لــــــــــــــــه پــــــــــــــــخوانــــــــــــــــه

نــــــــــــــــه خــــــــــــــــه بــــــــــــــــکــــــــــــــــاری ورتــــــــــــــــه دلتــــــــــــــــه

نــــــــــــــــه خــــــــــــــــه بــــــــــــــــکــــــــــــــــاری ورتــــــــــــــــه هلتــــــــــــــــه

رپــــــــــــــــه جوړ کــــــــــــــــنې پــــــــــــــــه اُخــــــــــــــــر کــــــــــــــــنې

تــــــــــــــــکی زوړ کــــــــــــــــنې پــــــــــــــــه اُخــــــــــــــــر کــــــــــــــــنې

.....

د ” ز “ بیان

چــــــــــــــــې نــــــــــــــــقطــــــــــــــــه رې تــــــــــــــــه پــــــــــــــــه ســــــــــــــــر شــــــــــــــــی

زې پــــــــــــــــه شــــــــــــــــکل بــــــــــــــــرابــــــــــــــــر شــــــــــــــــی

چــــــــــــــــې نــــــــــــــــقطــــــــــــــــه کــــــــــــــــله پــــــــــــــــه رې شــــــــــــــــی

هــــــــــــــــله شــــــــــــــــکل جوړ دَړې شــــــــــــــــی

د ا نــــــــــــــــقــــــــــــــــطــــــــــــــــه د ر ا دَړې پــــــــــــــــاســــــــــــــــه

شــــــــــــــــابــــــــــــــــې زې نــــــــــــــــیــــــــــــــــسه د ل ا ســــــــــــــــه

چــــــــــــــــې ر هــــــــــــــــائي د ل و ب و س مــــــــــــــــه

ر، پ، ز دہ مہ حہ ر مہ

..... مثالونہ .....

زې زنه څي سر سره تپ لے

مما مدام داسي لي بدلے

داد او سپنه څي کپ رے وی

داتنه نه پيژني وکے؟

زې پي سر کنبي د زمري ده

ور سره گرانه دوستي ده

څنن اور خو څنن اور وی

دانسان ميننه خوبسي ده

.....

د ” ژ “ بيان

چي نقطي شي دري د پاسه

زې شي جوړه سم د لاسه

نور صورت ئي تپول دري وی

دا چي دلته جوړه ژي وی

..... مثالونه .....

ژې د هـ ر ژيـ مـ لـ گـ رـ مـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ کـ پـ رـ خـ بـ رـ مـ
د ا ن سـ د ا ن و ی د ح یـ و ا ن و ی
د ا گـ و ا ه د مـ ې شـ ا ر ا و کـ لـ مـ

د ” پ “ بیان

چـ مـ شـ کـ لـ سـ مـ هـ رـ مـ د هـ
پـ مـ نـ مـ مـ مـ مـ مـ مـ د ا رـ مـ د هـ
ل ا ن د ی ب ا ن د ی ئ ی ن ق ط ط ی د ی
ن خ ب ن ا ن ی د غ مـ هـ د ر ی د ی

..... مثالونه .....

پـ مـ لـ گـ رـ مـ د ر لـ مـ مـ د هـ
د بـ ا ر ا ن سـ ر ه یـ و و خـ ا ئـ مـ د هـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ و ی بـ ا ر ا ن کـ نـ مـ مـ
مـ د ا م نـ مـ و ی پـ مـ هـ جـ هـ ا ن کـ نـ مـ مـ

د ”ر، پ، ز، ژ، پ،“ خاندان

رِ اِوِ رِ وِ رِ سِ رِ _____ سِ زِ دِ
 ژِ سِ رِ پِ _____ خِ وِ اِ کِ نِ سِ پِ دِ
 دِ پِ نِ نِ _____ وِ تِ ہِ کِ وِ دِ اِ کِ وِ رِ دِ
 شِ کِ لِ یِ وِ ثِ سِ پِ _____ ہِ رِ لِ وِ رِ دِ
 پِ _____ نِ قِ طِ وِ ، کِ نِ دِ جِ دِ اِ دِ
 چِ _____ دِ اِ خِ وِ مِ رِ ہِ تِ کِ یِ دِ اِ دِ

.....

د ”س“ بیان

دِ رِ ثِ سِ _____ غِ اِ بِ شِ یِ پِ _____ اِ وِ لِ دِ
 دِ یِ وِ کِ نِ دِ پِ _____ مِ حِ لِ دِ
 نِ _____ نِ قِ طِ ہِ ثِ سِ شِ تِ ہِ پِ _____ تِ نِ
 پِ _____ لِ _____ خِ اِ لِ نِ _____ ثِ سِ بِ دِ نِ
 پِ _____ نِ اِ مِ سِ رِ دِ اِ سِ یِ نِ دِ
 وِ رِ تِ _____ گِ وِ رِ ہِ _____ حِ سِ یِ نِ دِ

..... مثالونہ .....

سِ یِ نِ پِ _____ سِ تِ وِ رِ وِ کِ نِ سِ مِ دِ اِ مِ وِ

بـرـه وروستـو لـه مـا بـنـمـ وـي
 دـرـنـه اـدا و سـي لـه دـه
 دـرـنـه ا بـنـه ذـرـيـه دـه
 پـه سـپـو رـمـي کـنـي سـي ن تـمـام وـي
 پـه نـظـر د خـص او عـام وـي
 دا کـم مـي پـري يـا غـتـي پـري
 بـر ه تـا تـه چـي بـکـار يـري
 .....

د ” ش “ بيان

شـيـن لـه سـي ن لـه لـر جـدا دـمـي
 بـيـل پـه دري نـقـطـو صـفـا دـمـي
 دري غـا بـنـو نـه هـم د شـيـن وـي
 خـنـگ چـي دري غـا بـنـه د سـي ن وـي
 دري نـقـطـي ئـي پـه غـا بـنـو نـو
 يـا د کـر ه د ا لـه کـتـا بـو نـو
 ..... مثالونه .....
 شـا د و نـا سـتـه شـيـن سـر ه دـه

شکـور سـرہ ، گـبـن سـرہ دہ
 شـبـن شـور و کـبـنـی دَ شـاد و وی
 بـنـہ بـنـکـارہ دا پـہ کـتـو وی
 شـکـور کـبـنـی شـبـن مـدـام شـور و کـبـنـی
 بـنـہ اـسـان دے پـہ لـو سـتـو کـبـنـی
 شـکـور جـور شـو مے دے روتـو لـہ
 دا جـور شـو مے دے ژونـد و لـہ
 .....

دَ ” بن “ بیان

دا پـہ شـبـن پـسے چـی بـنـن دے
 پـہ صـورت سـرہ سـم سـبـن دے
 لـانـدـی بـانـدـی دوه نـقـطـی دے
 دَ مـیـنـغ غـابـن سـرہ نـزـدـی دے
 ..... مثالونہ .....

بـنـن دَ بـنـکـر مـدـام پـہ سـر و ی
 دا پـہ سـر دَ خـنـنـا و ر و ی
 غـوا ، غـوا ئـی تـہ نـظـر اُکـر ۴

ښکـر د مـيـخـي بـر اـبـر وـي
 ښـخـه کـور کـښـي نـاسـتـه ښـه وـي
 پـه دـي نـاسـتـه دـا درنـه وـي
 هـر طـرف تـه دـي دـا نـه خـي
 هـسـي نـه چـي بـيـا خـفـه وـي
 .....

د ”س، ش، ښ“ خاندان

سـيـن او شـيـن دـه او کـه ښـيـن دـه
 هـر يـو تـه کـي ډـيـر حـسـيـن دـه
 چـي د سـيـن تـه کـي دري مـل شـي
 سـيـن پـه شـيـن سـره بـدل شـي
 لـاندې بـانـدې کـه نـقـطـي وـي
 ښـيـن بـه جـور پـه قـاعـدې وـي
 دري غـاښـونـه ئـي پـه تـن وـي
 کـه د سـيـن ، شـيـن ، ښـيـن بـدن وـي
 يـو دـوي دـه خـانـانـدـان
 بـيـل آواز ئـي بـيـل ئـي شـان

د ” ص “ بیان

ورپسی تہ کھی دے صساد
دَنقَطی نہ دے آزاد
دَمہی پہ شان تہ سردے
دابھی خلی دے بی وزردے
نور صورت تہ تہول دَسین دے
بیکلی صساد دے بہترین دے
..... مثالونہ .....

صاد پہ سر کبھی د صابون دے
ضرورت ددی ژونہ دون دے
ذریعہ بہ د پکھی دہ
چھی بدن پکھی وی سکون دے
د صندوق پہ سر کبھی صساد وی
دل رگی ہی ہم د فولاد وی
شتہ وارہ اولو تہی دنیسا کبھی
صساد تہ کھی تہی ابتدا کبھی
.....

دَ ” ض “ بیان

صَـاـدِ پِـسـے دَ ضَـاـدِ مَـقَـامِ دے
پِـیـژنـدِ لے خِـصـاصِ او عَـمـامِ دے
بِـیـلِ جُـدِا دے ضَـاـدِ لَـہِ صَـاـدِ نَـہ
پِـہِ نَـقْـطِـیِ یَـوِ لَـہِ بُـنِیـادِ نَـہ
پِـہِ ہر ضَـاـدِ بَـرہِ نَـقْـطِـہِ وِی
ضَـاـدِ دِی تَـکِـیِ نَـا مَـہِ وِی
صَـاـدِ او ضَـاـدِ دِوِا رَہِ یَـوِ شَـا نِ دِی
پِـہِ نَـقْـطِـیِ بِـیـلِ پِـہِ جَہانِ دِی
یَـوِ تَـیِ کَـوِ رِ یَـوِ خِـا نِ دِانِ دے
دَ ہر یَـوِ جُـدِا پَہ چَـا نِ دے
..... مثالونہ .....

ضَـاـدِ مَـدِامِ دَ ضَـعِیـفِ سَـرِ کِـنِیِ
دِا مَـدِامِ سَـا تَـہِ نَـظِـرِ کِـنِیِ
تَـلِ دِوِی خِـدِمَـتِ پِـکِـا رِ دے
تَـا سَـرہِ کَـتَہِ مَـلِ پِـہِ لَارِ دے
.....

دَ ” ط “ بیان

ضاد پسے مقام دَ ط ی دے
 دَ الف لانے مہدی مہدی دے
 دَ مہی پی پی پی پی پی دے
 تیل پی پی پی پی پی دے
 داسی طی لی کلی کی پی
 دا بیہ تانہ نہ ہی پی
 ..... مثالونہ .....

دَ طوطی پی پی پی پی پی دے
 پیہ ظروف کنپی چپی خنگ طی دے
 دَ ہر تکی خیل مقام دے
 خیل آواز ئی پی پی پی دے
 دَ ط ساؤس پی پی پی پی پی دے
 طی راخی می مدام دنیہ کنپی
 پیہ حسین بشکلا پی پی پی
 خپوتہ گوری خفیہ کی پی
 .....

دَ ، ظ ، بیان

طـي سـرہ پـہہ ٹـنـگ کـنـي طـي دہ
 بـيـلـہ طـي نـہہ پـہہ نـقـطـي دہ
 نـورہ طـي تـل پـہہ صـورت دہ
 بـہہ بـکـارہ دا ہـر سـاعـت دہ
 ..... مثالونہ .....

دَ ظـروف پـہہ اـبـتـدا کـنـي
 ظـي رـاٹـي مـدـام دُنـيـا کـنـي
 دغـہ لـو بـي دَ جـہـان دِی
 کـور کـنـي دا دَ ہـر اـنـسـان دِی
 .....

دَ ، ع ، بیان

عـيـن تـہہ گـورہ پـورہ لـور دے
 زـمـيـنـدار سـرہ پـہہ کـور دے
 سَمـمـہ تـورہ دَ مـيـدان دہ
 يـا سـپـور مـي دَ پـاس اـسـمـان دہ

..... مثالونه .....

د عذاب تېکي لسه عين نه
 عام ، عذاب تېکي لسه عين نه
 ورتسه گوره پسه کښي عين نه
 گوره وروره! پسه کښي عين نه
 دا عينک چي د نـظـرـدـی
 دا عينک چي د بشـرـدـی
 په آغاز کښي په کښي عين دے
 پوهه خلق ټول خبردی
 .....

د ”غ“، بیان

غین په عين پسه سے مدام وی
 په نقطې تېکي تم مدام وی
 غین نقطې سره جُداد دے
 غین چي دلته کښي ادا دے
 ..... مثالونه .....

غین د غوا تېکي شور و کښي

غـوړـ کـښـي د ا تـکـي شـوړـوړ کـښـي
وړتـه غـوړـ او فـکـر او کـر او کـر
غـيـن صـفـا تـکـي شـوړـوړ کـښـي
.....

دَ ” ف “ بيان

ف صورت کښي تپولسه بي ده
خو جُدا صرف پسه خلي ده
خلي سي سره ئي داي سره ده
دائري بياندي نقطه ده
بسي طرف ته ئي سر پروت دے
داسي بشکاري بشر پروت دے

..... مثالونه ....

فـي پـه سـر دَ فـواري ده
مـيـنـځ کـښـي د ا دَ بـا غـيـچـي ده
فـوـار هـ حـسـن بـنـکـلـا ده
دـيـر هـ دـيـر هـ دَ فـا ئـدي ده
فـي آغـاز کـښـي دَ فـتـ بـال ده

فــــــــائــــــــده مــــــــنــــــــده دا هــــــــرحــــــــال ده
 مــــــــيــــــــنــــــــخ ، شــــــــوــــــــرو پــــــــه اــــــــنــــــــتــــــــهــــــــا کــــــــنــــــــي
 فــــــــي رــــــــاتــــــــلــــــــي شــــــــي پــــــــه دُئــــــــيا کــــــــنــــــــي

.....

دَ ” ق “ ، بيان

فــــــــ پــــــــســــــــي دَ قــــــــ نــــــــ مــــــــبــــــــ رــــــــ دــــــــي
 هــــــــ رــــــــ اُــــــــســــــــتــــــــ اُــــــــذــــــــ پــــــــوــــــــرــــــــه خــــــــبــــــــ رــــــــ دــــــــي
 غــــــــوــــــــنــــــــدــــــــ مــــــــوــــــــنــــــــدــــــــ دــــــــي دَ قــــــــ فــــــــ صــــــــوــــــــرت
 کــــــــــــــــه تــــــــــــــــة غــــــــوــــــــاړــــــــي حــــــــقــــــــيــــــــقــــــــت
 بــــــــــــــــي طــــــــــــــــرف تــــــــــــــــه دــــــــــــــــائــــــــــــــــره ئــــــــــــــــي
 خــــــــــــــــنــــــــگ پــــــــــــــــه خــــــــــــــــنــــــــگ بــــــــــــــــره نــــــــــــــــقــــــــطــــــــه ئــــــــــــــــي
 دوه نــــــــــــــــقــــــــطــــــــي ئــــــــــــــــي دــــــــي پــــــــــــــــه تــــــــــــــــن
 دا وــــــــــــــــجــــــــود ئــــــــــــــــي تــــــــــــــــو لــــــــــــــــول بــــــــــــــــدن

..... مثالونه .....
 .....

قــــــــاف قــــــــالــــــــين کــــــــنــــــــي پــــــــه قــــــــلم کــــــــنــــــــي
 پــــــــه قــــــــمــــــــيــــــــص پــــــــه هــــــــر قــــــــدم کــــــــنــــــــي
 پــــــــه قــــــــيــــــــنــــــــچــــــــي او پــــــــه قــــــــبــــــــضــــــــه کــــــــنــــــــي

قَاف لیری اول حصصہ کنبی
 قَاف پیہ سر کنبی دَقران دے
 قَاف قانوں کنبی ہنہ عیان دے
 سر کنبی قَاف دے پیہ قبلہ کنبی
 قَافلہ، قوم، قصیدہ کنبی
 ابتداء کنبی رائجی قَاف
 انتہا کنبی رائجی قَاف
 کلہ کلہ مینخ کنبی داوی
 پیہ لوستولہ کَاف جُداوی
 .....

دَک، بیان

قَاف پسہ دَکَاف مقام دے
 دَہرک شکرل ٹہی تمام دے
 نہ ٹہی مخنہ نہ تیرونہ
 داسہ پیہ رشتہ دے خیزونہ
 ..... مثالونہ .....
 کَاف پیہ سر کنبی دَکتاب دے

سسر کنښي دَ کدو، کباب دے
 سسر کنښي کاف دے پښه کرسې کنښي
 اول تپکي کرا چي کنښي
 سسر کنښي تپکي دَ کمبل دے
 پښه کمال کنښي دا اول دے
 کاف پښه سسر کنښي دَ کشمير دے
 شورو تپکي دا دَ کهي ردے
 دَ کني جوس تپکي اول دے
 پښه کالچ کنښي سسر کنښي تل دے
 دا اول تپکي دَ کمال دے
 کاف شورو کنښي دَ کمال دے
 پښه کاغذ او پښه کابل کنښي
 کاف شورو کنښي پښه اول کنښي
 کاف نښه ډير تپکي جو پښي
 وگي تاتښه نښه ياد پښي

دَ ” گ “، بيان

چي کنښه کاف سسر مَل شي

کــف پــه گــف ســره بــدل شــی
 کــف نــه گــف داســې جــوړ پــړی
 پــه دې تــول خــلق پــو هــی پــړی
 ..... مثالونه .....
 د گــ لاس تــ کــ ی اول دے
 د گــل ســر کــنې هــر خــواتــل دے
 پــه گــجرات ، گــناه ، گــرمــې کــنې
 گــاډی ، گــارډ او پــه گــولــې کــنې
 گــف شــوړو کــنې د گــازرو
 دا سببــ زی ده د خــ وړلــ و
 گــف ســره گــډی جــوړ پــړی
 خــوک پــه دې بــه خــوش حــال پــړی؟
 گــس کــنې گــف مــدام اول کــنې
 راڅــی گــف پــه هــر مــحل کــنې
 مینــځ ، اڅــر او ابتــدا کــنې
 گــف لــدلے شــے پــه دُنیا کــنې
 د گــر گــر پــه ســر گــو پــه کــنې
 مینــځ کــنې گــف دے پــه لــرگی کــنې

جگ کنبی گف پیہ اختتام دے
گف حُسن دہر کلام دے

.....

د ” ل “، بیان

لام کونہی اُتہا عَصَادہ
لاس کنبی دا دہر ربابادہ

..... مثالونہ .....

دَلیمبو، لوکات پیہ سر کنبی
لام بیہ ستاشی پیہ نظر کنبی
لفظ، لغت جو پدی لام نہہ
تپوس اُکرے خُصا او عام نہہ
لام پیہ سر کنبی دَلنبکردے
پیہ لالچ کنبی لام پیہ سر دے
لام پیہ سر کنبی دَلاہوردے
اول تہک کنبی لام دَلوردے
لالتین جو پمہدام دَلام نہہ
تپوس اُکرے دے عوام نہہ

دَ رنہا بشبہ وسیلہ دہ
 دَ تار یخ یوہ حصہ دہ
 لہو تہہ جو رہ مدام لام نہہ
 پتہ نہ نہ دہ لہہ عوام نہہ
 پتہ اُودس کنبہ پک کار ی پری
 پتہ بازار کنبہ ملاوی پری
 .....

دَ ” م “ بیان

لام پسے شک ل د میم دے
 پتہ آخر کنبہ د رحیم دے
 سرئی گول دے غمت ہر خواتہ
 د میم شکل جو ر شو تاتہ
 ..... مثالونہ .....

میم سرہ جو رہ مرغی دہ
 نہاستہ برہ پتہ بلہ دہ
 دا خوراک غواہی زمنا نہہ
 ہم خوراک غواہی داستنا نہہ

سر کښي مي م د موم بتي دے
 ضرورت دَ زنگي دے
 مي م شورو کښي دَ مزدور دے
 سر کښي دَ ملک او منشيور دے
 سر کښي مي م هم دَ ماستود دے
 مي م پښه سر کښي دَ مولود دے
 سر کښي مي م دَ هر ماشوم دے
 مي م پښه سر کښي دَ مظلوم دے
 مي م مذہب کښي پښه ماده کښي
 سر کښي مي م پښه مدرسہ کښي
 م م م د کښي مي م اول دے
 رهنما ز موني پرہ تل دے
 مي م پښه سر کښي دَ موسم دے
 مي م آخر کښي دَ آدم دے
 دَ مالتپي پښه سر کښي مي م دے
 پښه آخر کښي مي م دَ ني م دے
 موبائل کښي مي م پښه سر کښي
 اول تپکي م قنر کښي

مِی پری مِی م سسره ج پری
ات ف فاق سسره اوس پری
په گ رمی کنی ذخیره کری
بیای خنی کنی خان دمہ کری

.....

دَ ” ن “ بیان

مِی م پ سے م مقام دَنون دے
خو م ره بشکلی دامضمون دے
یوہ کنده یو ن نقطه ده
دانق طه په مینغ پرته ده

..... مثالونه .....

سر کنی نون دَناشپاتی دے
نون شورو کنی دَن پری دے
سر کنی نون دَنور، نرم دے
په آغ از کنی دَن ظم دے
نون نبی کنی په اول دے
اول ته ک کنی دَن فیل دے

ابتدا کښې پېه نقطه کښې
 نعت، نعره، پېه نتیجه کښې
 پېه نسيم، نسل، نظر کښې
 دنایاب تکي پېه سر کښې
 پېه نغمه، نمبر، نشان کښې
 نون اول وی دې مکــان کښې
 نمر کښې نون پېه ابتدا وی
 مخامخ کښه تکي دا وی
 وسیله پېه دړنه ساده
 ذریعه پېه دړنه ساده

.....

د ” ن “ بیان

نون د نون پېه شان هر خواته
 یو کونډه لاندې ئې ملاتړه

..... مثالونه .....

نون راڅښی مدام آخر کښې
 وی دغه تم مدام آخر کښې

بـون او چـان ئـي مـثـالـونـه
يـاد کـړه نـور داسـي څـيزونـه
.....

د ” و “ بيان

نـون پـسـه هـر خـواتـه واؤ دـه
سـر ئـي گـول پـوره راتـه واؤ دـه
..... مثالونه .....

واؤ نـه وړـي د جـهـان دـي
دا کـر لـي چـي انـسـان دـي
پـخـي شـوي چـي نـيـنـي دـي
د جـوارو دا دانـه دـي ده
وئـه داز مـونـر پـه پـخـوا کـنـي
سـي وړـي د غـه پـه دـنيا کـنـي
دا کـر لـي مـشـرانـو
د دـي کـلـي مـشـرانـو
.....

د ” ه “ بیان

نــاــســتــه گــول وى يــا دوه ســتــرگــي
 يــا دوه هــا کــر ه دا دوه ســتــرگــي
 ..... مثالونه .....

د هـا کـي پـه سـر کـنـي هـي ده
 لـو بـه پـه د مـز ي ده
 دا قـا مـي لـو بـه د تـو لـو
 ا مـ وړو، لـو بـو، هـم خـو لـو
 د هـلک تـکـي پـه سـر کـنـي
 هـي بـه سـتـا شـي پـه نـظـر کـنـي
 هـي چـي خـنـگ ده ا بـتـدا کـنـي
 دا وى مـي نـخ کـنـي ا نـتـهـا کـنـي
 .....

د ” ي “ بیان

..... مثالونه .....

يـي نـه يـو مـه رـا خـي وړوړه!
 پـه پـه و کـنـي د غـه گـوره

د غـوئـي پـه خـنـگ پـه رتـه ده

عـجـيـبـه ددې نـقـشـه ده

.....

د ” ی “ معروفه بیان

خـنـگ پـه خـنـگ پـه کـنـي وې تـه کـي

پـه بـنـه رنـگ پـه کـنـي وې تـه کـي

د غـه تـه کـي پـي نـه لاندې

لاندې پـي نـه دا مـدام وې

مـخـکـنـي زـيـر پـه دې مـقام وې

لـر پـه زور دا ادا کـي پـي

دا چـي کـلـه بـنـکـاره کـي پـي

چـي وې جـمـع د اسمـونـو

چـي وې جـمـع د نومـونـو

هـلـتـه کـنـي زـيـاتـه اکـثـره

دا مـونـدې شـي اـه بشـره!

کـه وـاحـد او مـذکـر وې

مـجـهـولـه کـه پـه اـخـر وې

هـلـتـه جـمـع کـنـي مـدام وې

په صورت به به به به تمام وی
 یوسوسرے دے، په سرسری وی
 یوزمیرے دے، په رزمیری وی
 دفعه لونو په آخر کنبی
 داراتلے شی لراو بر کنبی
 خوری، ساتی یی مثالونہ
 دک لہ دہ کتہ ابونہ
 ..... مثالونہ .....

دَ امین، گبین په مینخ کنبی
 تل دَ شین او سین په مینخ کنبی
 معرورفہ ٹہی بہ مہام وی
 دَ هر یو ٹہی خپل مقام وی
 دَ غریب ٹہی معرورفہ دہ
 دَ نصیب ٹہی معرورفہ دہ
 مینخ کنبی ٹہی دَ تک کی تیم
 معرورفہ دہ ٹہی دَ نیم
 معرورفہ ٹہی دَ فقیر دہ
 دَ امیر دہ دَ اسپر دہ

دا چي گيـره يـا ديوه ده
 مينځ کښي ئي ئي معروفه ده
 مثالوننه ئي هم نور شته
 زيات بنه ډرپه هر يو لور شته
 .....

د ” ي “ مخصوصه بيان

دا خاص شوي خاص مقام لـه
 دا يـانـه ده هر کلام لـه
 ددي يـا مـقـصـد جـدا دـه
 تلفظ ئي لنډ صفا دـه
 نه اوږديـري په گفتار کښي
 هر طرف ته په اظهـار کښي
 پښته پسته نه نرمـه ادا ده
 مخصوصه ته ولـه دا يـا ده
 معروفي نه لږ بدلـه
 هر ادا لرونکي خپلـه
 لږه لـرـمـه جـهـولـي نه
 بيل آواز لـري لـه دـي نه

میننځ آواز ددې یی اګانانو
 دا کړه ییاد پیه ماشومانو
 مجھولنه نه معروفه ده
 یاپیہ میننځ کښې مخصوصه ده
 لاندي باندي پیه کښې تکی
 باندي لاندي پیه کښې تکی
 دا بنک کاره ئې علامت دے
 بنه بنک کاره ئې شنناخت دے
 ..... مثالونه .....

میننځ کښې ئې ده پیه غلبیل کښې
 میننځ کښې بنده ده پیه جیل کښې
 پیه راشپیل تکی کښې ئې ده
 تل پیه سپیل تکی کښې ئې ده
 ئې راغلی ده پیه گپر کښې
 ئې راغلی ده پیه سپر کښې
 دلته ئې پیه مخصوصه وی
 کی دے نشی چی اُورده وی
 د مپز ئې بیلنه د تپیل ده

مـخـصـوصـه ئـي هـم د فـهـل دـه
د لالتـهـن ئـي مـخـصـوصـه دـه
د رنـهـا بـنـهـ ذـرـعـه دـه

.....

د ” ی “ تانیثی بیان

دا چـي وروستـو ئـي لـکـي دـه
بیلـه بیلـه پـه مـرضـي دـه
تـانیثـي یـا د غـه یـاده
نـه دـه نـه دـه بـي بـنيـاده

..... مثالونه .....

د تـانیثـي د تـختـي دـه
د کـرکـي هـم د ډوډي دـه
ئـي اـخـر کـنـي پـه دري کـنـي
تـانیثـي ئـي د لـکـي کـنـي
د بـوجـي ، دري ، کـرکـي دـه
تـانیثـي ئـي د کـتـوي دـه
د جـيـنـي تـه کـي اـخـر کـنـي

تــــانیشــــی یــــاد غــــہ در کنبــــی
 تــــانیشــــی دا دی ئــــی گــــانــــی
 پــــہ یــــادولــــو کنبــــی اســــانــــی
 .....

د ” ی ” امریہ بیان

امــــریــــہ یــــا کنبــــی طــــلب وی
 مــــنع خــــہ چــــی ســــتاپــــہ لــــب وی
 چــــی پــــہ یــــی بــــاندی ہــــمزہ وی
 خــــام خــــادا امــــریــــہ وی
 بــــہ اســــان ئــــی عــــلامت دے
 بــــہ اســــان ئــــی شــــناخت دے
 ..... مثالونہ .....

مــــہ خــــوری گــــند بــــلا بازار کنبــــی
 مــــہ اودریــــری چــــرتــــہ لار کنبــــی
 کــــار کــــوی اســــان او گــــران
 یــــادوی اســــان او گــــران
 ولیکــــی ســــبق خــــوش خــــطــــہ

نـقـل کـی سـبـق خـوشـخـط هـ
 پـاـخـی پـاـخـی مـوـنـغ دَ پـاـرہ
 هـیـرہ نـہ کـرـی نـیـغـہ لـاـرہ
 دغـہ حـکـم دغـہ کـاـر
 دَ بـل مـنـع پـہ گـفـتـاـر
 اـمـر رـی لـفـظ و نـہ تـو ل دِی
 خـا مـخـا دغـہ یـا دِول دِی
 پـہ کـنـبـی یـی تـل اـمـر رـی وِی
 یـی دَ پـا سـہ بـہ هـمـزہ وِی
 د ا اسـان یـی عـلا مـت دِے
 بـہ اسـان یـی شـنـا خـت دِے
 مـثـال و نـہ ددِی پـہ ر دِی
 دَ عـا قـل نـہ کـلـہ هـپـر دِی

دَ ” ے “، مجھولہ بیان

د ا پـہ ر تـہ او مـلا سـتـہ تـو لـہ
 نـہ ر ا تـلـی شـی نـا سـتـہ تـو لـہ
 پـہ پـہ ر تـہ یـی دغـہ یـا دہ

مَـلا ددي سـمـمـمـه بـر رـيـاـده
مـلـا سـتـه مـلـا سـتـه پـه مـيـدان وى
دا چـي چـر تـه كـنـي بـيـان وى
مـجـه وـلـه بـانـدي يـا دـيـپـرى
يـي خـفـه بـانـدي يـا دـيـپـرى
هـر سـاعـت پـر تـه پـر تـه وى
چـي ئـي دـل تـه تـذ كـره وى
..... مثالونه .....
.....

دا پـه كـور كـنـي چـي تـالـه دـه
قـيـمـتـى چـي دا كـالـه دـه
مـجـه وـلـه دـل تـه كـنـي يـا دـه
چـي اـخـر كـنـي دا ادا ده
بـل سـپـر لـه دـه كـه اـز غـه دـه
دا كـه بـل تـكـي سـپـر دـه
يـا مـجـه وـلـه ئـي اـخـر كـنـي
سـتـا مـا دـم دـي وى نـظـر كـنـي
بـل مـنـگـه دـه كـه مـيـر دـه
حـفـا ظـت لـره كـه سـپـر دـه

پا ا خ ر ت ته ئ ي م ج ه و ل ه
 دا خ ب ر ه ب ن ه م ع ق و ل ه
 د د ي ئ ي دا م ث ا ل و ن ه
 ډ ك ل ه د ي ن ه ك ت ا ب و ن ه

.....

د پښتو پنځه يې گانې

س ك و ل ت ه ل ا ر ي م ا ش و م ا ن ي
 دا پ ن ن خ ه و ا ر ه ي ي گ ا ن ي
 م ع ر و ف ي س ر ه ك ت ا ب و
 پ ه ك ت ا ب ب ن ك ل ي گ ل ا ب و
 م خ ص و ص ي س ر ه ت خ ت ي و ه
 د ا م ل ا د خ و ش خ ط ي و ه
 ت ا ن ي ش ي س ر ه ب س ت ه و ه
 و ر س ر ه ي و ا م ر س ه و ه
 ا م ر ئ ي س ر ه ق ل ل م و
 د خ ي ل ك ا ر و ر س ر ه غ م و
 م ج ه و ل ه س ت ر ي م خ ف ه و ه
 د ر ن ه ډ ي ر ه ئ ي ب س ت ه و ه

اُورده دوی ســـــره پـــــه څـــــنګ وه
دا بـــــدل ه لږ پـــــه رنګ وه
څـــــنګ پـــــه څـــــنګ و مے دوی روانې
پـــــه شـــــرېک ه پـــــه څور يانې
چې کوشش کوی دُنیا کېنې
مـــــدام گـــــرځې پـــــه رنېا کېنې
عـــــلم حُـــــن او بـــــک کـــــلا ده
عـــــلم پـــــو ه ه ده رنېا ده
.....

د کتاب وړومبي برخه سرته
وورسیده. الحمد لله

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰی النَّبِیِّ الْاَمِّیِّ
دَ اَلْفِ اَوْ بِي خَانْدَانِ

گواندینان الف او بے اے دی
خپل خپلوان دے پی او تے اے دی
تے پی ددوی دے خاندان دے
تے پی تے بولے دے دوی پے شے شان دے
دوہ کورونے شے پر حرفونے
پنڈھے یو خائے یو شکلونے
یو پے تے تن صورت بدل دے
نیغ ولار پے ہر محل دے
دایے ادی پے پی الف
بیانے پے پی الف
دغے دوہ دی خاندان دے
درنے ہیر نشے انسان دے!

.....

د ” ب “ خاندان

کور کنبھی تہ اول اوسھی دہ بی
 بی بی بی وائی ورتہ پہ بی
 تہ بی دہ تہ بی دہ مشہرہ خور
 تہ اول کارونہ کپری دکور
 ثہ بی دہ تہ اولونہ ورہ دہ
 خو پہ خوئی درنہ مہ دہ
 حیہ ادارہ کورنہ بی دہ
 بنہ دینہ ادارہ کورنہ بی دہ
 گہ اونہ دیہ ان دی دالف
 قہ دردان دی دالف
 بل طرف تہ پہ دنیہ کنبھی
 ورسہ اوسھی جیم خوا کنبھی
 بنہ گہ اونہ تہ بی دہ جہان دہ
 قہ درمنہ خہ انہ دہ

.....

.....

د جیم او دال خاندان

جیم د جیم یو خاندان دے
 چې د جیم په رنگ په یو شان دے
 چې د خې اوسپنې پری خواتنه
 په یو خال بدل دنیاتنه
 دال د خاء دے په گاونډ کبې
 مدام دا دے په گاونډ کبې
 دال د ذال د خاندان دے
 په خپل خائې بنه قدر دان دے
 دا تبول دوه دی خانداننه
 هیر دې نشی دا انساننه!
 شپېر اوسپنې پری یو محل کبې
 درې اوسپنې پری محل بل کبې
 شپېر په شکل دی یو شان
 درې د بل دی خاندان

.....

.....

دَ رې خاندان

رې دَ رې دَ پښتو گوندلې کښې
رې دَ رې دَ پښتو گوندلې کښې
د دوی پښتو د خاندان
پښتو صورت شکل پښتو

.....

دَ سین خاندان

سین سره اوسیدلې پښتو
ورسره پښتو خوا کښې پښتو
د دوی پښتو د خاندان
ورسره نیشته خاندان

.....

دَ صاد خاندان

صاد دَ صاد سره آزاد دے
خاندان لښتو غم آزاد دے
پښتو دوه تن دَ کور دے
داسې وایو ورو او خور دے

.....

دَعین خاندان

عین دغین د کور یو گس دے
دغہ سپین او توریو گس دے
دوارہ ورورنہ میننہ ناک دی
پہہ بدن پہہ کپرو پناک دی

.....

دَفی خاندان

فی یواخسی اوسی کور کبھی
داسی ژوند وی سم پہہ اور کبھی
چیئی نیئی نئی خاندان وی
بس یواخائی پہہ جہان وی

.....

دَقاف خاندان

قاف د فی پہہ شان یواخائی
بنئی نہہ دے انسان یواخائی

ورتہ گہہ گران دُنیہ سازوند وی
تن یوٹھائی فکرمند وی

.....

د کاف خاندان

ککاف د کاف پہہ شان یواٹھی
بہہ نہہ دے انسیان یواٹھی
کلہہ ژوند ورتہہ اسان وی
داژوندون ورتہہ ڍیرگران وی

.....

د گاف خاندان

گکاف د لام پہہ شان یوتن دے
بیل ئی کور دے بیل وطن دے
نیشہہ خولک ورسره کور کنبی
زندگی ئی ئی سمہ اور کنبی

.....

.....

د لَام او ميم خانندان

ميم د لَام پـــــــه شـــــــان يـــــــواڅـــــــي
د اَمـــــــام پـــــــه شـــــــان يـــــــواڅـــــــي
ډيـــــــر كـــــــه وى خـــــــو مـــــــقتـــــــد يـــــــان وى
مـــــــخ كـــــــنـــــــي كـــــــله ډيـــــــر كـــــــسان وى ؟
نـــــــيشتـــــــه څـــــــوك ئـــــــي خـــــــانـــــــدان كـــــــنـــــــي
وړـــــــســـــــره پـــــــه دې جـــــــهـــــــان كـــــــنـــــــي

.....

د نون خانندان

نـــــــون د نـــــــون ســـــــره يـــــــو څـــــــائـــــــي وى
بـــــــيل پـــــــه يـــــــو كـــــــر شـــــــه تـــــــوپـــــــي وى
يـــــــو ئـــــــي د لـــــــتـــــــه خـــــــانـــــــدان دى
د دوى بـــــــيل كـــــــور د جـــــــهـــــــان دى

.....

د واؤ خانندان

واؤ پـــــــه شـــــــكـــــــل تـــــــول جـــــــدا دى
تـــــــاؤ صـــــــورت ئـــــــي د د نـــــــيـــــــا دى

عجيبه شكـل و صورت ئـي
بـره گـوره حـقيقت ئـي

.....

د هي خاندان

هي يواځـائـي دوه ئـي سترگـي
سـم غـم رازي دوه ئـي سترگـي
پـه خپـل کور کـنـي دا يواځـي
د بـل کور کـنـي دا يواځـي

.....

پنځه قسمه ئي گاني

دا پنـځـه قـسمـه ئـي گـانـي
دې پښتـو کـنـي راروانـي
مـعـرونـه پـه کـنـي اول ده
دېـره دېـره مـسـتـمـل ده
څـنـگ چـي يـادا مـعـرونـه ده
نـوم د بـلـي مـخـصـوصـه ده
دا خـصـاص شـوي خپـل مـقـام لـه

دَ پښتو و حسيـن کـلام لــــه
دَ تـانيـث پـه کـنـي يـاء بـلـه
نـخـانـه ئـي هـريـو خـپـلـه
اـمـريـه يـاء پـه اـمـر کـنـي
راڅـي هـر خـوا پـه نـظـر کـنـي
مـجـهـولـه يـا مـلاـسـتـه مـلاـسـتـه
نـه وى نـه وى دغـه نـاسـتـه
دا پښتـو دَ پښتـو نـو نـو خـوا ده
دَ هـر چـا لـه جـه جـدا ده

تحمـت بـحـمـد اللـه و بـتـو فـيـقـه

ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم

وتب علينا انك انت التواب الرحيم

وماتوفيقى الا بالله العلى العظيم

وصلى الله تعالى على خير خلقه محمد وآله

واصحابه اجمعين . آمين

يارب الغلمين .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**